

Yurt Dışında Müzik Alanında Eğitim Alarak Türkiye’de Denklik Başvurusunda Bulunanlar Üzerine Bir İnceleme

Demet AYDINLI GÜRLER¹

Özet

Bu araştırmada, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından müzik alanında eğitim almış ve denklik başvurusunda bulunmuş kişilerin durumuna dair sayısal verilerin dağılımını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada aynı zamanda denklik başvuru mevzuatı ve uygulaması hakkında kapsamlı bilgilere de yer verilmiştir. Araştırma, literatür tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında lisans derecesinde ve/veya yüksek lisans derecesinde müzik alanında eğitim görmüş, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığına denklik belgesi almak üzere başvurmuş, Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde kayıtlı 179 denklik başvuru sahibi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda müzik alanında lisans derecesi denklik başvurusunun, yüksek lisans derecesi denklik başvurusundan fazla olduğu görülmüştür. Yurt dışında müzik alanında lisans derecesinde eğitim alanların bir önceki eğitim durumuna bakıldığında; büyük bir kısmının yurt içindeki Genel Liselerden (Düz Lise) mezun oldukları, yüksek lisans eğitimi alanların büyük bir kısmının da yurt içi ve yurt dışındaki müzik alanında bir lisans programından (Devlet Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi/Güzel Sanatlar Fakültesi) mezun oldukları saptanmıştır. Denklik başvuru sahiplerinin çoğunluğunun müzik öğretmenliği programından mezun oldukları ve Azerbaycan’da bulunan Nakhcivan State University’i tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim Kurulu, denklik, tanıma, yurt dışı eğitim, müzik eğitimi.

A Review On Those Who Studied Music Abroad And Applied For The Recognition Of Their Qualifications in Turkey

Abstract

In this research, it is aimed to reveal datas on those, who studied music abroad and applied for the recognition of their qualifications. Comprehensive information on the legislation of recognition and daily practices of recognition services are also included in this review. This research is a descriptive study which has been made by using the literature review method. The universe of the research is based on 179 diploma holder, who applied for recognition to the Department of Recognition and Equivalency Services performing under the Council of Higher Education (CoHE), after being completed their studies in the field of music and received bachelor and/or Master’s degrees from foreign countries. Information obtained from Information Management System of CoHE shows that most of the bachelor degree holders, who studied in the field of music, had graduated from General Highschools in Turkey and most of the Master’s degree holders, who studied in the field of music, had previously studied music and graduated from foreign and domestic undergraduate programs of the universities in the related area. The profile of recognition applicants shows that most of them graduated from “Music Teaching” program and preferred to study in Nakhcivan State University, Azerbaijan.

Keywords: Council of Higher Education, equivalence, recognition, education abroad, music education.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Cumhuriyet Üniversitesi, dmtydnl@gmail.com

Giriş

Geleneksel anlamda eğitim, ekonomik, sosyal, politik, kültürel amaç ve değerleri gerçekleştirmek olarak algılanır. Dünyada çeşitli alanlarda gözlenen hızlı değişim ve gelişmeler, eğitimin kendisinin de bir amaç ve değer olarak görülmesini sağlamıştır. Eğitim, öğrenme ve gelişmeyi temsil etmektedir. Eğitim, bu değişim ortamında insan yaşamında gerekli bir öge olarak görülmeye başlanmıştır. Buna bağlı olarak eğitimin yapı ve içeriğinin de sürekli değişmesi kaçınılmazdır. Bireysel açıdan yaklaşıldığında çağcıl okulların, öğrencilere nasıl öğrenileceğini, öğretmenlere de nasıl öğretileceğini öğretmesi beklenir (Şişman, 2017: 34). Bir kurum olarak okullar, bilginin paylaşıldığı, eğitsel değişim ve gelişmelerin sistematik olarak denendiği ve geliştirildiği yerler olarak görülür. Böylece okulların öğrenen bir toplum oluşturmada önemli bir rol üstlenmesi beklenir. Uluslararası açıdan okulun, toplumlar arasında karşılıklı değişim ve iş birliğini teşvik etmesi, küresel eğitimin gelişmesine katkıda bulunması beklenmektedir (Şişman, 2017: 34).

Eğitim kurumları uyguladıkları programlar vasıtasıyla bir yandan kültürel mirası kuşaktan kuşağa aktarmayı amaçlarken, diğer taraftan toplumdaki bireylerin gerek yerel gerekse de küresel ölçekte gerçekleşen olaylara, yeni davranış biçimlerine, bilimde, teknolojiye, ekonomide, sporda, sanatta, edebiyatta vb. alanlarda meydana gelen değişim ve gelişmelere kolayca uyum sağlamalarına, yükselen evrensel değer ve anlayışları benimsemelerine yardımcı olmaya çalışır (Özdemir, 2011: 94).

Her insan, bir toplum içinde dünyaya gelir ve eğitilir. Toplum olmadan bireyin, birey olmadan da toplumun olması mümkün değildir. Şeyh Edabali bu gerçeği "İnsanı yaşat ki toplum yaşasın" şeklinde ifade etmiştir. Buna göre esas olan bireyin değil bir bütün olarak toplumun eğitilmesidir. Toplum ise toplumsal kurumların (din, hukuk, politika, ekonomi, eğitim, aile) oluşturduğu bir bütündür. Toplum, farklı sosyal teoriler tarafından farklı biçimlerde tanımlanmasına ve çözümlenmesine karşılık sadece bir insan kalabalığı olmayıp manevi öğelerin oluşturduğu bir bütündür. Her insan, dünya toplumunun bir üyesi olmanın yanında aynı zamanda daha küçük topluluk ve toplumların üyesidir. Buna bağlı olarak, eğitim, yerel, ulusal ve uluslararası toplum yönlerinden ele alınır. Geleneksel toplumlardan modern toplumlara kadar her toplumda biçim ve kapsamı değişmekle birlikte eğitim söz konusudur (Şişman, 2017: 67).

Eğitim bir yandan toplumda mevcut değerleri, hayat tarzını, gelenek-göreneği nesilden nesile aktarırken, yani bir anlamda tutucu bir işlevi yürütürken, bir yandan da yenilik ve yaratıcılığı teşvik eder. Mevcut değerler dışında diğer toplumlardan aktarılan veya aynı toplumdaki aydın, mucit ve fikir adamlarının ürettiği yeni bilgi ve değerlerin öğrencilere öğretilmesi, yaratıcılığın teşvik edilmesi ve toplumsal düzenin yeni fikir ve değerler açısından değişmesine yol açmaktadır. Modern demokratik toplumlarda eğitim, bir yandan toplumun bütünlüğünün ve sürekliliğinin korunması açısından kullanılırken, bir yandan da kalkınma ve modernleşmeyi sağlayabilmek için yaratıcı ve eleştiriye açık bireyler yetiştirmek amacıyla da kullanılmaktadır (Eskicumalı, 2002; Yıldırım, 2005: 18-19). Eğitimin bir modernleşme ve kalkınma aracı olarak kullanılması daha çok Fransız İhtilali'nden sonra yaygınlaşmıştır. Eğitim önceleri bir kamu hizmeti olmaktan çok yerel idarelerin, dinî cemaatlerin ve özel olarak çeşitli sivil toplum kuruluşlarının yürüttüğü bir alan olmuştur. Özellikle aydınlanma çağında bilginin en büyük güç olduğu ve bilgili bir toplum oluşturulması gerçeğinin fark edilmesi ile beraber eğitimin önemi gündeme

gelmiş ve çeşitli düşünürler tarafından bu konu ile ilgili teoriler ileri sürülmüştür. Daha sonra ulus devletleri kurulmaya başlanmış ve eğitim, sadece kalkınma ve bilgili bir toplum için değil modern devletin kendi siyasî, kültürel ve sosyal amaçları için de kullandığı ve bu sebeplerle bir kamu hizmeti haline getirdiği bir alan olmuştur (Yıldırım, 2005: 74).

Eğitim, modernleşmenin en önemli araçlarından ve güçlerinden biri olduğundan devletin en fazla önem verdiği konulardan biri haline gelmiştir. Hem yurt içi, hem de yurt dışı eğitim alanında atılımlar yapılmıştır. Cumhuriyet kurulunca yurt dışına çeşitli programlarda eğitim almaları için öğrenciler gönderilmiş ve daha önceden gönderilen öğrencilerin öğrenimlerine devam etmelerine imkân sağlanmıştır. Yurt dışında eğitim için devletin olanakları etkin bir şekilde kullanılmış ve bu sayede Türkiye Cumhuriyeti eğitimin uluslararası düzeye gelmesi yolunda önemli bir ivme kaydetmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 3 Mart 1924 tarih ve 430 Kanun Numarası ile Türkiye’deki eğitimin tek bir elden yürütülmesini sağlayacak olan Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) çıkarılmıştır. Söz konusu kanun ile yurt içindeki eğitim kurumlarını düzenlemek ve geliştirmek için önemli çabalar sarf edilmiş, ülkedeki bütün eğitim kurumlarının Maarif Vekâletine (Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığına) bağlanması öngörülmüştür.

Tevhid-i Tedrisat Yasası sonrasında planlanan “yurtdışı eğitimi uygulaması”, 29 Ekim 1924’te, yani Cumhuriyet’in birinci kuruluş yıldönümünde açılan “Maarif Vekâleti Avrupa Sınaviyla” hayata geçirilmiştir. Böylece yeni Türkiye Cumhuriyeti için ekonomistler, hukukçular, felsefeciler ve sanatçılar yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Darülfünun Emîni İsmail Hakkı’nın (Baltacıoğlu) başkanlığında kurulan jüri tarafından düzenlenen ve Ağustos ayında uygulanan yarışma sonucunda, başarılı olan 22 kişi Almanya ve Fransa’da öğrenim görme şansı elde etmiştir (Şahin vd., 2008: 262). Yurt dışına terzilik, el işleri, moda, kadın tezyinatı gibi sosyal alandaki modernizasyonların desteklenmesi için meslek eğitimine gönderilen öğrenciler yanında çeşitli bilim dallarında lisans ve lisansüstü öğrenim için gönderilen öğrenciler de vardır (Yıldırım: 75). Bu dallar arasında müzik eğitimi de mevcuttur. Bu dönemde müzik eğitimi alma amacıyla devlet tarafından seçilerek yurt dışına gönderilen öğrenciler, Türkiye’de müzik eğitiminin gelişmesi açısından önemli bir konumdadır.

Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de toplumsal ve kültürel alanda yaşanan değişimlerin en önemlilerinden biri de müzik eğitimi konusunda yaşanmıştır. Cumhuriyet’in kuruluşunun ilk yirmi yılı içinde gerek devletin görevlendirdiği bürokratlar gerek müzik inkılabının gerçekleştirmeye kararlı yerli ve yabancı sanatçılar, uzmanlar sayesinde günümüz müzik eğitimi anlayışının temelleri atılmıştır. Müzik eğitimine ilişkin girişimler, bu alanda bilimsel eksiklikler giderildikten sonra gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla öncelikle müzik eğitimi verecek kişilerin eğitimine önem verilmiştir (Çini Şimşek, 2018: 249).

Yurtdışında müzik eğitimi almak, sanatçı ve müzik öğretmeni olarak yetiştirilmek üzere seçilen yetenekli öğrencilerden, 1924 yılının sonbaharında Ekrem Zeki Ün ve 1925 yılında Ulvi Cemal Erkin ve Cezmi Erinç Paris’e, 1926 yılında Necil Kâzım Akses ve 1927 yılında Hasan Ferit Alnar Viyana’ya, 1928 yılında Cevad Memduh Altar Leipzig’e, Ahmet Adnan Saygun Paris’e, Halil Bedii Yönetken Prag’a gönderilmiştir. Bu yıllarda Nurullah Şevket Taşkiran ve Bayan Afife de Avrupa’ya şan

eğitimi için gönderilmiştir. Bu gençler 1930'lardan sonra yurda dönerek ülkenin müzik eğitim kurumlarında yer almış ve dönemin müzik eğitim anlayışında hakim olmuşlardır. Özellikle Musiki Muallim Mektebi'nde görev alarak, genç Cumhuriyet'in yeni müzik yapısına katkıda bulunmuşlardır. O dönemde yurtdışına gönderilecek öğrencilere söylenen "sizler birer kıvılcım olarak gönderiliyorsunuz, volkan olup dönmelisiniz..." sözü onların ülkeleri adına taşıdıkları önem ve sorumluluğu göstermektedir (Şahin & Duman, 2008: 262).

1927 yılında 39 erkek ve 3 kız olmak üzere toplam 42 öğrenci yurt dışına gönderilmiş bulunmaktadır. Bu öğrencilerden 24'ü Fransa'da, 6'sı Almanya'da, 3'ü Belçika'da, 3'ü İsveç'te, 2'si İtalya'da, 2'si Avusturya'da, 1'i İngiltere'de ve 1'ide Macaristan'dadır. Bu öğrenciler ana muallimliği, arkeoloji, beden terbiyesi, dericilik, ev idaresi, felsefe, fizik-kimya, hukuk, makine mühendisliği, musiki ve sanayi-i nefise, kimya sanayi, riyaziye, tabiiye, tarih-coğrafya, yabancı dil, ticaret, tıp ve yabancı dil eğitimi almışlardır (Devlet İstatistik Enstitüsü, 1933; Yıldırım, 2005: 56).

Cumhuriyet'in kuruluşundan bugüne yurtdışında eğitim alma durumu, Türkiye Cumhuriyeti'nin sunduğu imkânlarla ek olarak (örneğin; Avrupa Birliği (AB) programları, Yükseköğretim Kurulunun (YÖK), Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) ve çeşitli kamu kuruluşlarının sunduğu burslar ve öğrenci değişim programları (Erasmus ve Mevlana Değişim Programları)) kişilerin kendi yarattıkları olanaklarla da mümkündür. Günümüzde, dünyanın hemen her ülkesinde eğitim görme imkânı vardır. Kültürel açıdan küreselleşen dünyada, eğitim alanındaki uluslararasılaşma sayesinde öğrencilerin gitmek istedikleri ülke ve okullara erişimi çok daha kolaylaşmıştır. Ülkeler arası iletişimin ve etkileşimin evrensel bir nitelik içinde artması ile birlikte, öğrenciler gitmek istedikleri ülkenin eğitim sistemi, eğitim programlarının kalitesi, okulların fiziksel donanımı, öğretim üyelerinin niteliği, öğrencilere sunulan sosyal olanakların ve kültürel hayatın durumu hakkındaki bilgilere rahatlıkla ulaşabilmekte ve bu sayede farklı ülkelerde kendi imkânları ile eğitim alabilmektedirler.

Öğrencilerin yurt dışında eğitimi tercih etme sebepleri ekonomik, sosyal ya da kültürel etkenlere bağlıdır. Öğrencilerin daha iyi bir eğitim alma isteğinin sebepleri arasında; kendi ülkesinde dilediği bölümü okumaya hak kazanamaması, yabancı dilini geliştirme arzusu, farklı kültürlerle olan merakı ve kendi ülkesine göre eğitim masrafları maliyetinin daha düşük olması vb. etkenler gösterilebilir.

UNESCO uluslararası öğrenci hareketliliği 2016 verileri göstermektedir ki son on beş yılda yükseköğretimde dünya ülkelerine eğitim amaçlı giden uluslararası öğrenci sayısı iki katına çıkarak dört milyonu geçmiştir. Dünya genelinde uluslararası öğrenci akışı motifleri değişiklik gösterirken eğitim amaçlı olarak bir başka ülkeye giden öğrenci sayısında yıllar içinde sürekli bir artış gözlemlenmektedir. Her geçen yıl artan uluslararası öğrenci hareketliliği ve bu hareketliliğin ekonomiye getirisi bu alanda rekabeti hem ülke hem de akademik kurumlar düzeyinde artırmaktadır. UNESCO'nun bu konuda en güncel verileri 2013 yılında yayınlanmış olup bu verilerden ABD, İngiltere ve Birleşik Krallık, Avustralya, Fransa ve Almanya'nın dünyada en çok uluslararası öğrenci kabul eden ülkeler arasında ilk beşte yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Bu beş ülkenin, gelen uluslararası öğrenci sayısında toplamdaki payı 1999'larda %56'lardan 2013'te %46'lara kadar gerilemiş olup, ülke bazında hem toplam uluslararası öğrencide

hem de en çok öğrenci aldıkları bölgelerde yıllar içerisinde önemli değişimler görülmektedir (Arkalı Olcay & Nasır, 2016).

Yükseköğretimde uluslararası hareketliliğin artmasına bağlı olarak insanların kendi ülkelerinin dışında başka ülkelerde de çalışma imkânları genişlemekte; bir ülkedeki yükseköğretim kurumundan alınan diplomaların farklı ülkelerde de istihdam edilebilmeye imkân sağlaması önem kazanmaktadır. Bu durum, alınan diplomaların farklı ülkelerde geçerliliğinin ve eşdeğerliğinin değerlendirilmesini gündeme getirmektedir (Saraç, 2018: 7). Bu nedenle ülkeler için diğer ülkelerdeki programların kalitesinden emin olmak gittikçe önem kazanmaktadır. Öğrencilerin diplomalarının, yükseköğretim kurumlarının akreditasyonlarının doğruluk ve geçerliliği önemlidir. Uluslararasılaşmanın doğurduğu bu risklerin ortadan kaldırılması, diğer ülkelerden alınan diplomaların denkliklerinin tanınmasına yönelik sorunların giderilmesi gibi kaygılar yükseköğretimde kalite değerlendirmesini gerekli kılan faktörler arasında görülmektedir (Altbach, Reisberg & Rumbley, 2009; Özer, Gür & Küçükcan, 2011). Bu bağlamda uluslararası hareketlilik ile ülkelerin birbirlerinin eğitimlerini, diploma ve diğer belgelerin denkliklerini tanımaları arasında çok yakın bir ilişki vardır. Bilginin ve teknolojinin sürekliliğinde, üretilmesinde ve paylaşımında akademik hareketliliğin önemi büyüktür. Başka bir deyişle ülkelerin yükseköğretim belgelerinin denkliğini kolayca tanınması, uluslararası akademik hareketliliğin hem gereği hem de sonucudur (Ataünal, 1994: 113).

Yurt dışından Alınan Ön Lisans, Lisans ve Yüksek Lisans Diplomaların Tanıma ve Denklik İşlemleri

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu çerçevesinde 1981 yılında kurulmuştur. YÖK; Cumhurbaşkanı tarafından; rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek suretiyle seçilen yedi, temayüz etmiş üst düzeydeki Devlet görevlileri veya emeklileri arasından seçilen yedi, Üniversitelerarası Kurulca, Kurul üyesi olmayan profesör öğretim üyelerinden seçilip Cumhurbaşkanı tarafından atanan yedi olmak üzere toplam yirmibir kişiden oluşur. Genel Kurul, Yürütme Kurulu ve Başkan ile “tüm yükseköğretimi düzenleyen ve yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerine yön veren ve Yükseköğretim Kanunu ile kendisine verilen görev ve yetkiler çerçevesinde özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip bir kuruluştur” (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2018). Anayasanın 131. maddesine göre YÖK’e, kalite denetimi adına yükseköğretimin planlanması, düzenlenmesi, yönetilmesi ve denetlenmesi sorumlulukları verilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu bünyesinde yer alan Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı hizmet biriminde, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından alınmış ön lisans, lisans ve lisansüstü diplomaların tanıma ve denklik işlemleri yürütülmektedir. Doktora derece ve programlarına ait denklik başvuruları ise Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (ÜAK) tarafından yapılmaktadır.

Yurtdışındaki yükseköğretim Kurumlarından mezun olan kişilerin, Türkiye’de herhangi bir Kurumda çalışmak ya da bir üst derecedeki eğitimlerine başlamak amacıyla diplomalarının tanınırlığı için denklik işlemlerini yaptırılmaları gerekmektedir. Alınan diplomaların farklı ülkelerde geçerliliği konusunda “tanıma” ve “denklik” kavramları en önemli hususlardır. Tanıma, yurt dışı bir yükseköğretim kurumunun ve kurumun ilgili programının akademik derece vermeye yetkili olduğunun Yükseköğretim Kurulu

tarafından kabul edilmesini ifade eder. Söz konusu yükseköğretim kurumunun tanınırlığına ek olarak ilgili yükseköğretim programının da tanınması gerekmektedir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarını tanıma veya tanımama hakkı saklı olmakla birlikte, ayrıntılar Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği'nin 5.maddesinde ve Yurtdışındaki Yükseköğretim Kurumları, Programları ve Derecelerinin Tanınmasına İlişkin Usul ve Esaslar'da belirlenmiştir. Buna göre, diplomayı veren yükseköğretim kurumunun ve eğitim programının;

- a) Öncelikle faaliyet gösterdiği ülke yetkili makamlarınca diploma vermeye yetkili bir kurum olarak tanınması,
- b)Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınması veya tanınan akreditasyon ya da kalite güvencesi kuruluşları tarafından akredite olması gerekir.

Denklik başvurularının ön koşulu "tanıma" olmakla beraber, yurt dışında tanınan bir program ülkemizde aynı isimle olan programa denk olmayabilir. Bu bağlamda denklik, Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği'nin 3/d maddesine göre; Yükseköğretim Kurulunca tanınan bir yurtdışı yükseköğretim kurumundan alınan ön lisans, lisans ve yüksek lisans diplomalarının, ilgili eğitim düzeyindeki kazanımlar bakımından Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarınca verilen ön lisans, lisans ve yüksek lisans diplomalarına eşdeğerliğinin tespit edilmesidir. Denklik işlemleri sonucu elde edilen Diploma Denklik Belgesi de Yükseköğretim Kurulunca tanınan yurtdışı yükseköğretim kurumlarından ve programlarından alınan ön lisans, lisans ve yüksek lisans diplomalarının, ilgili eğitim düzeyindeki kazanımlar bakımından Türkiye'deki yükseköğretim sisteminde verilen ön lisans, lisans ve yüksek lisans diplomalarının hangi alan ve düzeye eşdeğer olduğunu gösterir belgeyi ifade eder (T.C. Resmi Gazete, 2018).

Ön-lisans, lisans ve yüksek lisans programlarına ait tanıma ve denklik işlemleri, Lizbon Sözleşmesi ve 2547 sayılı Kanunun 7/p maddesine göre hazırlanarak 05.12.2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yurtdışı Yükseköğretim Kurumları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği" hükümleri uyarınca yapılmaktadır. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından denklik başvuru işlemleri için ulusal ve uluslararası düzeyde yasal düzenlemeler yapılmıştır. Lizbon Sözleşmesi, denklik işlemlerinde uyulması zorunlu kurallar bütünüdür. Söz konusu sözleşme, Avrupa Bölgesi'nde bir başka ülkeden alınmış olan derece ve öğrenim sürelerinin tanınmasına ilişkin usulleri belirler ve hukuksal bağlayıcılığı vardır.

Avrupa Konseyi ve UNESCO tarafından hazırlanmış olan "Avrupa Bölgesinde Yükseköğretimle İlgili Belgelerin Tanınmasına İlişkin Sözleşme", 11 Nisan 1997 tarihinde Lizbon'da yapılan toplantıya katılan ülke temsilcileri tarafından imzalanmıştır. Söz konusu Avrupa Konseyi sözleşmesi, genellikle "Lizbon Sözleşmesi" olarak anılır. 1 Aralık 2004 tarihi itibarıyla Türkiye dâhil, 39 Avrupa Konseyi üyesi ülke bu sözleşmeye imza atmış ve sözleşme 33 ülke tarafından resmi olarak onaylanmıştır. Sözleşme,23.02.2006 tarih ve 5463 sayılı Kanun'la onaylanmış, onaylanmasının uygun bulunduğu Kanun 28.02.2006 tarih ve 26094 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Sözleşme 17.11.2006 tarih ve 26349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, 2018).Yürürlüğe girdikten sonra, ülkemizdeki Denklik Yönetmeliği yeniden gözden geçirilmiş, Sözleşme ile ulusal

mevzuat arasındaki uyumsuzlukları kaldırmak amacıyla yeni “Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği” hazırlanmış ve yeni Yönetmelik Lizbon Tanıma Sözleşmesi'ne uyarlanmıştır. 11 Mayıs 2007 tarihli yönetmelik revize edilerek, Kurulun denklik işlemleri 6 Kasım 2010 tarihli ve 27751 sayılı Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği hükümlerine göre yapılmaktadır.

Lizbon Tanıma Sözleşmesi metninde ENIC/NARIC Tanıma Ağları da yer almaktadır.1984 yılında Avrupa Komisyonu'nun öncülüğünde kurulan NARIC (National Academic Recognition Information Centers in the European Union-Avrupa Birliği'nde Ulusal Akademik Tanıma Merkezi), Avrupa Birliği (AB) üye ülkelerinde, Avrupa Ekonomi Alanı (EEA) ülkelerinde ve Türkiye'de alınan diplomaların akademik tanınma sürecini hızlandırma ve kolaylaştırma amacı ile geliştirilmiştir. ENIC (European Network of Information Centers in the European Region-Avrupa Birliği Merkezleri Ağı) ise genel olarak yabancı diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması, yabancı ülkelerdeki eğitim sistemleri, yurtdışındaki eğitim fırsatları, burs ve kredi bilgileriyle birlikte hareketlilik ve denklik ile ilgili uygulama sorularına tavsiye gibi konularda bilgi sunmaktadır. Türkiye ENIC/NARIC Merkezi, 2003 yılından itibaren YÖK bünyesinde yapılandırılmış ve ENIC/NARIC iletişim ağlarının bir parçası olarak faaliyet göstermektedir. 19.07.2010 tarihine kadar YÖK Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler Birimi (Yeni adıyla Çok Taraflı İlişkiler Birimi) tarafından yürütülen Türkiye ENIC/NARIC Merkezi, bu tarihten itibaren çalışmalarını YÖK Denklik Birimi ile birlikte yürütmeye başlamıştır (Yükseköğretim Kurulu, 2018).

Yurt dışındaki eğitim kurumlarından mezun olan öğrencilerin diplomalarının denklik işlemleri için uygulanacak esaslar 05.12.2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve yürürlüğe giren Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği İkinci Bölüm, madde 6'da açıklanmıştır. Buna göre; mezuniyet tanıma belgesi ve diploma denklik belgesi başvurularının incelenmesinde aşağıda belirtilen hususlara uyulmaktadır.

MADDE 6 – (1) 5. maddeye göre tanınan bir yükseköğretim kurumu ve programından mezun olup başvuruya esas belgeleri tam olanların başvuruları, aşağıdaki hususlar yönüyle incelenir:

- a) Belgelerin asıllığı, gerçeğe uygunluğu, üzerinde kazıntı, silinti ve benzeri tahrifatın bulunup bulunmadığı, belgelerin başvuran kişiye ait olup olmadığı, kişinin ilgili ülkede kalıp kalmadığı, pasaport bilgileri ve ülkeye giriş-çıkış dökümlerinin uygunluğu,
- b) Mezuniyet tanıma belgesi başvurusunda bulunan ilgililerin mezun olduğu yükseköğretim kurumunun ve programının tanınup tanınmadığı ve alınan eğitimin derecesi,
- c) Diploma denklik belgesi başvurusunda, denkliği talep edilen diplomaya esas yükseköğretim programının asgari süre, kredi ve kazanımlar açısından Türk yükseköğretim sisteminde yer alan programa ve derecelere eşdeğer olup olmadığı,
 - ç) Denklik için başvurusu yapılan diploma programının aynısı veya benzerinin Türk yükseköğretim sisteminde bulunmadığı durumlarda, bu Yönetmelikte belirtilen diğer şartların sağlanması hâlinde diplomanın ön lisans, lisans ve yüksek lisans dereceleri açısından Türk yükseköğretim sisteminde eşdeğerliği,
- d) Unvan kullanılmasını gerektiren durumlarda 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca kazanılan unvanla

aynı olup olmadığı.

(2) Kişinin sunduğu tüm belgeler Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından birinci fıkra kapsamında incelendikten ve gerektiğinde Bilim Alanı Danışma Komisyonundan ve/veya üniversitelerden görüş alındıktan sonra bir ön inceleme raporu hazırlanır ve Komisyona sunulur.

(3) Komisyonun gerekli görmesi halinde, tanıma veya denkliği için başvurusu yapılan diploma ve diğer belgelerin gerçek olup olmadığı, öğrenim programının türü, niteliği ve düzeyi konularında, başvuru sahibinin kendisinden, ilgili yükseköğretim kurumundan veya ilgili ülke yetkili makamlarından belge teyidi, ek bilgi ve belge istenebilir.

Yönetmeliğin her bir dosya üzerinden münferiden incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla alanında uzman ve bağımsız akademisyenler tarafından Bilim Alanı Danışma Komisyonları oluşturulmuştur. Bilim Alanı Danışma Komisyonları belirli dönemlerde toplanmakta ve denklik başvurularının münferiden incelenmesini sağlamaktadır. Müzik ve müzik eğitimi alanına ait denklik başvuruları Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme Bilim Alanları Danışma Komisyonunca değerlendirilmekte olup diğer Bilim Alanı Danışma Komisyonları Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Bilim Alanı Danışma Komisyonları

Şekil 1, Bilim Alanı Danışma Komisyonları listesi. Liste, aşağıdaki komisyonları içerir:

Mühendislik Bilim Alanları Danışma Komisyonu
Sağlık Bilim Alanları Danışma Komisyonu
Diş Hekimliği Bilim Alanı Danışma Komisyonu
Tıp, Hemşirelik, Ebelik Bilim Alanları Danışma Komisyonu
Hukuk Bilim Alanı Danışma Komisyonu
Yabancı Diller Eğitimi Bilim Alanı Danışma Komisyonu
Mimarlık Bilim Alanı Danışma Komisyonu
İlahiyat, Felsefe Bilim Alanı Danışma Komisyonu
Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme Bilim Alanları Danışma Komisyonu
İktisadi ve İdari Bilimler Bilim Alanları Danışma Komisyonu

Aşağıda gösterilen Şekil 2’de denklik süreçleri hakkında bilgiler sunulmaktadır.

Şekil 2.Denklik Süreçleri

Şekil 2 incelendiğinde denklik başvuru süreçleri görülmektedir. Öncelikle *Başvuru İşlemleri* aşamasında ilgilinin başvuru evrakı eksiksiz teslim alınır. Daha sonra *Ön İnceleme İşlemleri* aşamasına geçilir ve mezun olunan yurt dışı yükseköğretim kurumuna ait diplomanın ilgili Büyükelçilikler aracılığıyla teyit yazışması yapılır. Bu aşamada ilgilinin eğitim-öğretim süreci içindeki yurt dışına giriş-çıkış gün sayısı da kontrol edilir. *Dosya İncelemesi* aşamasında ise ilgilinin dosyası Bilim Alanı Danışma Komisyonu ya da ilgili Üniversite aracılığıyla içerik açısından (kredi, saat sayısı, eşdeğer alan/bölüm vb.) münferiden incelenir. Gerekli görüldüğü takdirde ilgiliden ek evrak talep edilebilir. İncelenen dosya bir sonraki aşama olan *Kurul İncelemesine* yönlendirilir. Bu aşamada dosya, Tanıma ve Denklik Komisyonunca değerlendirilir ve ardından Yürütme Kurulu Kararı alınır. Bu kararlar; doğrudan denklik, SYBS veya ret olabilir. Son aşamada ise kişi hakkında Seviye Belirleme Sınavı kararı varsa *SYBS İşlemleri* uygulanır.

Diploma denklik değerlendirmesinde kişinin bir bilimsel alanda hedeflenen kazanımlardaki marifet düzeyine bakılmaktadır. Denklik işlemlerinde mezunun akademik, sosyal, entelektüel ve mesleki mahiyetlerden oluşan profesyonel (zihinsel beceriler) ve operasyonel (el becerisi) hüviyetinin tespiti yapılır. Kişinin aldığı derecenin sadece program ve ders adlarına bakarak denklik vermek doğru olmadığı gibi dünyada hiçbir ülke de bu şekilde denklik işlemi yapmamaktadır. Programın etik kazanımları dâhil alanın ayrıntılı farklılıklarını da içerecek şekilde programın tür ve mahiyetini de derinlemesine incelemek gerekir. Ayrıca bir mesleği diğer mesleklerden ayıran temel yeterliliklerin kişi tarafından kazanılıp kazanılmadığı denklik sürecinde dosya

üzerinden derinlemesine incelenir. Bir mesleği diğer mesleklerden ayıran temel yeterliliklerin 'karşılımadığı' tespiti halinde ret, tereddüt halinde Seviye Belirleme Sınavı, 'karşılıadığı' takdirde denklik kararı verilmektedir (Açıkgöz, 2018: 12-13).

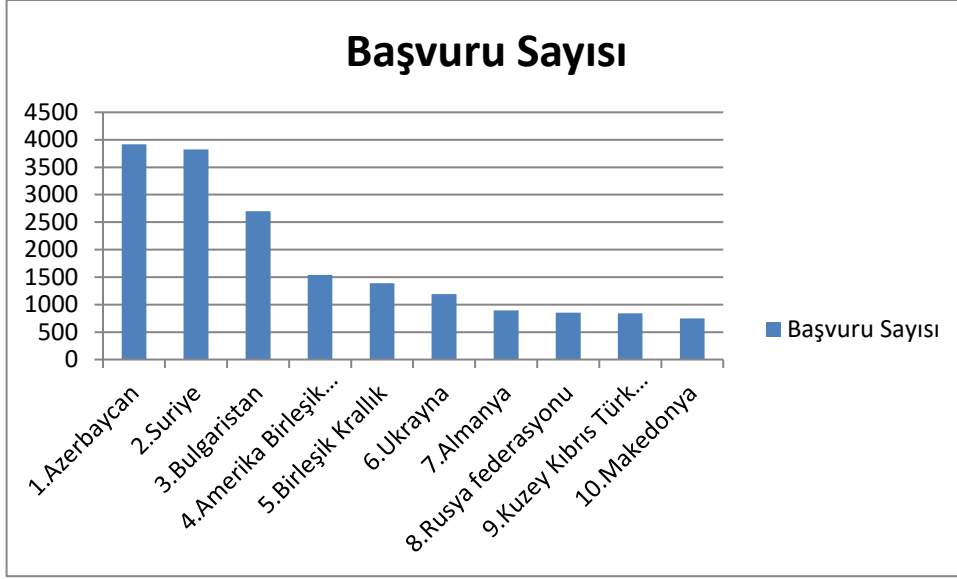
Ülkelere Göre Denklik Başvuruları

Tanuma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı birçok farklı ülkeden denklik başvuru talebi almaktadır. Bu ülkeler, Tanuma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığınca sekiz ülke grubu olarak düzenlenmiştir. İlgililerin başvuru dosyaları ait olduğu ülke grubu içinde değerlendirilmektedir. Bu gruplar aşağıda sıralanmıştır:

- 1) Amerika ve Birleşik Krallık Ülkeleri: Avustralya, Birleşik Krallık Güney Amerika Ülkeleri, İrlanda, Kanada, Kuzey Amerika Ülkeleri, Yeni Zelanda.
- 2) Asya-Pasifik Ülkeleri: Afganistan, Bangladeş, Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Filipinler, Güney Kore, Hindistan, Hong Kong, Japonya, Kamboçya, Malezya, Nepal, Pakistan, Singapur, Tayland, Tayvan, Vietnam.
- 3) Avrupa Ülkeleri: Almanya, Avusturya, Belçika, Çekya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Vatikan, Yunanistan.
- 4) Azerbaycan Üniversiteleri.
- 5) Güney Doğu Avrupa Ülkeleri: Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Karadağ, Kosova, Makedonya, Sırbistan.
- 6) Orta Doğu ve Afrika Ülkeleri: Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Demokratik Kongo, Etiyopya, Fas, Filistin, Gana, Gine, Güney Afrika, Irak, İran, İsrail, Katar, Kenya, Kongo, Kuveyt, Libya, Lübnan, Mısır, Mali, Moritanya, Nijer, Nijerya, Orta Afrika Cumhuriyeti, Senegal, Somali, Sudan, Suriye, Suudi Arabistan, Tunus, Uganda, Umman, Ürdün, Yemen, Zaire.
- 7) Orta Asya Ve Kafkasya Ülkeleri: Beyaz Rusya/Belarus, Ermenistan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Moldova, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna.
- 8) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Dünyanın hemen hemen birçok yerinden ülkemize denklik başvurusu yapılmakta olup 2016 yılı itibari ile en çok denklik başvurusu alan ilk on ülkenin dağılımını içeren bilgiler Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. 2016 Yılından İtibaren Denklik Başvurusu Alan İlk On Ülkenin Sayısal Dağılımı

Denklik Bilgi Yönetim Sistemi (04.10.2018)

Şekil 3'te 2016 yılından itibaren denklik başvurusu alan ilk on ülkenin dağılımının sayısal oranlarına yer verilmiştir. Veriler incelendiğinde en fazla denklik başvurusu alan ülke 3547 kişi ile (%18,3) Azerbaycan'dır. Bu oranı ikinci sırada 3397 kişi ile (17,5) Suriye ve üçüncü sırada 2586 kişi ile (%13,3) Bulgaristan takip etmektedir.

Yurtdışındaki eğitim kurumlarından mezun olan öğrencilerin denklik başvuruları 05 Aralık 2017 tarihli ve 30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği" hükümleri uyarınca incelenmekte iken bu tarihten önceki başvurular için lehte olan mevzuat uygulanmaktadır. Denklik başvurularının değerlendirilmesinde ilk kıstas, yabancı ülkedeki yükseköğretim kurumunun tanınırlığının UK-NARIC listesinden teyit edilmesidir. Eğer ilgili yükseköğretim kurumu listede yer almıyorsa bu okullar için ilgili ülkenin NARIC yetkilileri ile yazışma yapılabilmektedir. Tüm ülkelere ait yapılan denklik değerlendirme süreçleri aynı olup Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Amerika-Birleşik Krallık Grubu tarafından yapılan başvuruların işleyişi ile ilgili farklılıklara aşağıdaki paragraflarda değinilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında, 16.01.2009 tarihinde imzalanan ve 24 Ağustos 2011 tarihinde yürürlüğe giren "Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hukukuna Göre Kurulmuş Olan Üniversitelerin Karşılıklı Tanınmasına Dair Milletlerarası Anlaşma", 13.10.2015 tarihinde imzalanarak 04.10.2016 tarihinde yürürlüğe giren "Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türkiye Cumhuriyeti Hukukuna Göre Kurulmuş olan Üniversitelerin Karşılıklı Tanınmasına Dair Milletlerarası Anlaşmaya Ek Anlaşma", 26.05.1998 tarihinde imzalanan "T.C. Yükseköğretim Kurulu ile KKTC Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı Arasında Yükseköğretimde İşbirliği Protokolü", 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7. maddesi ve "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği"ne dayanılarak hazırlanmıştır. Anlaşmalara göre her iki ülkede yer alan üniversitelerin karşılıklı olarak tanınması esastır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti diploma denklik başvurularının değerlendirilmesi süreci bahsedilen anlaşma ve

yükseköğrenime başlama şekli, eğitimin derecesi, içeriği, vatandaşlık bağı vb. faktörleri dikkate alan YÖK Genel Kurul kararlarıyla düzenlenmektedir (YÖK-Tanıma ve Denklik Mevzuatı, 2018).Söz konusu süreç Yurtdışı Yükseköğretim Diplomalari Tanıma ve Denklik Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Amerika-Birleşik Krallık Grubu tarafından değerlendirilen başvurular için, öncelikle mezun olunan yükseköğretim kurumunun tanınırlığının araştırılması gerekir. UK-NARIC'e üye olan ülkeler için UK-NARIC listesine bakılır. Amerika Birleşik Devletleri için ise ilgili yükseköğretim kurumunun Yükseköğretim Kurulunca tanınan bölgesel akreditasyon kuruluşlarının (Regional Institutions Accrediting Organizations) Genel Ağ sayfaları ve "Accredited Institutions of Postsecondary Education" başlıklı katalogda yer alan ve güncellenen kuruluşların listesinde olması gerekir.

Bu kuruluşlar aşağıda sıralanmıştır.

- Middle State Association of Colleges and Schools, Commission on Higher Education (MSA-CHE),
- New England Association of Schools and Colleges (NEASC), North Central Association of Colleges and Schools,
- Higher Learning Commission (NCA-HLC) ve North Central Association of Colleges and Schools,
- Commission on Accreditation and School Improvement, Board of Trustees (NCA-CASI),
- Northwest Commission on Colleges and Universities (NWCCU),
- Southern Association of Colleges and Schools (SACS), Western Association of Schools and Colleges,
- Accrediting Commission for Community and Junior Colleges (WASC-ACCJC) ve Western Association of Schools and Colleges, Accrediting Commission for Senior Colleges and Universities (WASC-ACSCU)'dir(AIPE, 2011).

Amaç

Bu araştırmada, yurt dışında bulunan yükseköğretim kurumlarında müzik alanının farklı dallarında eğitimi almış ve denklik başvurusunda bulunmuş kişilerin durumuna dair sayısal verilerin dağılımını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu yapılırken, denklik başvuru mevzuatı ve süreci hakkında kapsamlı bilgiler de derlenmiştir. Bu bağlamda araştırmamızın problem cümlesi şöyledir: "Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında müzik alanında eğitim alarak denklik başvurusunda bulunmuş ilgililer farklı değişkenlere göre nasıl bir görünüm sergilemektedir?"

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1.Müzik alanında eğitim alarak denklik başvurusunda bulunanların eğitim derecelerine göre dağılımı nasıldır?
- 2.Müzik alanında eğitim alarak denklik başvurusunda bulunanların mezun oldukları lisans ve yüksek lisans programlarına göre dağılımı nasıldır?
- 3.Müzik alanında eğitim alarak denklik başvurusunda bulunanların mezun oldukları bir önceki kuruma göre dağılımı nasıldır?
- 4.Müzik alanında eğitim alarak denklik başvurusunda bulunanların eğitim gördükleri ülkelere göre dağılımı nasıldır?
- 5.Müzik alanında eğitim alarak denklik başvurusunda bulunanların mezun oldukları üniversitelere göre dağılımı nasıldır?

Sınırlılıklar

Araştırmanın veri kümesi, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında müzik alanında lisans ve/veya yüksek lisans eğitimi almış, denklik başvurusunda bulunmuş, Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde kayıtlı kişiler ile sınırlıdır. Denklik Bilgi Yönetim Sistemi; denklik işlemlerini yürütmek amacıyla kurulmuş, 2016 yılından bu yana kullanımda olan elektronik bir kayıt sistemidir. Önceki yıllarda farklı sistemler benzer amaçlar doğrultusunda kullanılmıştır. 2016 yılından önce denklik başvurusunda bulunmuş ve işlemleri hala devam eden farklı sistemlerde kayıtlı kişilerin bilgileri Denklik Bilgi Yönetim Sistemine aktarıldığından; araştırma verilerine dâhil olmuştur. Veri kümesi Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde 2018 yılının Eylül ayına kadar olan kayıtları kapsamaktadır.

Yöntem

Araştırma, literatür tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın ilk kısmında yurt dışı eğitimini ve bu eğitim sonrası denklik süreçleri hakkında Tanıma ve Denklik Mevzuatına dair bilgileri konu alan kaynaklar taranmış ve bu kaynaklardan elde edilen kapsamlı bilgiler derlenmiştir. Araştırmanın ikinci kısmı için Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde bulunan kayıtlı verilere erişmek amacıyla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığından araştırma izni alınmıştır. Denklik Bilgi Yönetim Sisteminden yararlanmak için öncelikle sistemde kayıtlı olan müzik konulu (müzik, müzik teorisi, piyano, keman vb.) tüm kelimeler taranmıştır. Belirlenen bu anahtar kelimelerle detaylı sorgulama yapılmış ve bu sayede elde edilen veriler düzenlenmiştir. Verilerin dağılım bilgileri sayılmış, toplam içindeki oranları yüzde olarak hesaplanmış ve tablolastırılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında müzik alanında lisans ve/veya yüksek lisans eğitimi almış, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığına denklik belgesi almak üzere başvurmuş, Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde kayıtlı 179 denklik başvuru sahibi oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tamamına erişildiğinden örneklem seçimine gidilmemiştir.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 1’de birinci alt probleme ilişkin olarak, müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların eğitim derecelerinin dağılımına dair sayısal değerler verilmiştir:

Tablo 1.Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Eğitim Derecelerine Göre Dağılımı

Eğitim Derecesi	n	%
Lisans	126	70,4
Yüksek Lisans	53	29,6
Toplam	179	100

Tablo 1 incelendiğinde; Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde yer alan bilgilere göre müzik alanında denklik başvuru sahiplerinin %70,4’ü lisans derecesine, %29,6’sı da yüksek lisans derecesine sahiptir. Yurt dışındaki herhangi bir yükseköğretim kurumundan müzik alanında lisans derecesi ile mezun olarak denklik başvurusu yapanların, yüksek

lisans derecesi ile mezun olarak denklik başvurusu yapanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 2, 3 ve 4'te ikinci alt probleme ilişkin olarak, müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların mezun oldukları lisans ve/veya yüksek lisans programlarının dağılımına dair sayısal değerler verilmiştir:

Tablo 2.Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Mezun Oldukları Lisans ve Yüksek Lisans Programlarına Göre Dağılımı

Anasanat Dalı	n	%
1.Bateri	1	0,6
2.Caz Gitar	2	1,1
3.Caz Saksafon	3	1,7
4.Elektro Akustik	1	0,6
5.Fagot	1	0,6
6.Flüt	5	2,8
7.Gitar	4	2,2
8.Halk Müziği Çalgıları	3	1,7
9.Kanun	1	0,6
9.Keman	8	4,5
10.Kompozisyon	7	3,9
11.Kontrbas	2	1,1
12.Korno	3	1,7
13.Koro şefliği	5	2,8
14.Müzik Öğretmenliği	53	29,6
15.Müzik/Müzikoloji	17	9,5
16.Müzik Endüstrisi	1	0,6
17.Müzik Teknolojileri	1	0,6
18.Müzik Teorisi	2	1,1
19.Piyano	21	11,7
20.Şan	11	6,2
21.Kemençe	2	1,1
22.Klarinet	2	1,1
23.Orkestra Şefliği	8	4,5
24.Saksafon	1	0,6
25.Ses Mühendisliği	1	0,6
26.Tar	2	1,1
27.Trompet	3	1,7
26.Tuba	1	0,6
29.Viyola	2	1,1
30.Viyolonsel	5	2,8
Toplam	179	100

Tablo 3.Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Mezun Oldukları Lisans Programlarına Göre Dağılımı

Anasanat Dalı	n	%
1.Bateri	1	0,8
2.Caz Gitar	1	0,8
3.Caz Saksafon	2	1,6
4.Elektro Akustik	0	0
5.Fagot	0	0
6.Flüt	3	2,4
7.Gitar	1	0,8
8.Halk Müziği Çalgıları	0	0
9.Kanun	1	0,8
9.Keman	2	1,6
10.Kompozisyon	3	2,4
11.Kontrbas	1	0,8
12.Korno	2	1,6
13.Koro şefliği	5	4
14.Müzik Öğretmenliği	50	39,7
15.Müzik/Müzikoloji	12	9,5
16.Müzik Endüstrisi	1	0,8
17.Müzik Teknolojileri	0	0
18.Müzik Teorisi	2	1,6
19.Piyano	16	12,7
20.Şan	4	3,2
21.Kemençe	2	1,6
22.Klarinet	1	0,8
23.Orkestra Şefliği	7	5,6
24.Saksafon	1	0,8
25.Ses Mühendisliği	1	0,8
26.Tar	1	0,8
27.Trompet	2	1,6
26.Tuba	0	0
29.Viyola	1	0,8
30.Viyolonsel	3	2,4
Toplam	126	100

Tablo 4.Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Mezun Oldukları Yüksek Lisans Programlarına Göre Dağılımı

Anasanat Dalı	n	%
1.Bateri	0	0
2.Caz Gitar	1	1,9
3.Caz Saksafon	1	1,9
4.Elektro Akustik	1	1,9
5.Fagot	1	1,9
6.Flüt	2	3,8

7.Gitar	3	5,7
8.Halk Müziği Çalgıları	3	5,7
9.Kanun	0	0
9.Keman	6	11,3
10.Kompozisyon	4	7,6
11.Kontrbas	1	1,9
12.Korno	1	1,9
13.Koro şefliği	0	0
14.Müzik Öğretmenliği	3	5,7
15.Müzik/Müzikoloji	5	9,4
16.Müzik Endüstrisi	0	0
17.Müzik Teknolojileri	1	1,9
18.Müzik Teorisi	0	0
19.Piyano	5	9,4
20.Şan	7	13,2
21.Kemençe	0	0
22.Klarinet	1	1,9
23.Orkestra Şefliği	1	1,9
24.Saksafon	0	0
25.Ses Mühendisliği	0	0
26.Tar	1	1,9
27.Trompet	1	1,9
26.Tuba	1	1,9
29.Viyola	1	1,9
30.Viyolonsel	2	3,8
Toplam	53	100

Tablo 2’de müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların mezun oldukları lisans ve yüksek lisans programlarındaki toplam kişi sayısı ve yüzdeleri belirtilmiştir. Buna göre denklik başvuru sahiplerinin büyük bir kısmı 53 kişi (%29,6) ile müzik öğretmenliği programından mezun olmuşlardır. En çok mezun veren diğer programlar ise sırasıyla 21 kişi (%11,7) ile piyano, 17 kişi (%9,5) ile müzik/müzikoloji, 11 kişi (%6,1) ile şan, 8 kişi (%4,5) ile keman ve orkestra şefliği olduğu görülmektedir. Tablo 3’e göre 50 kişi (%39,7) ile müzik öğretmenliği programından ve 16 kişi (%12,7) ile piyano programından mezun olanların lisans derecesinde, Tablo 4’e göre 7 kişi (%13,2) ile şan programından, 6 kişi (11,3) ile keman programından mezun olanların yüksek lisans derecesinde olduğu fark edilmiştir.

Tablolardaki veriler ışığında denklik başvuru sahiplerinin büyük çoğunluğunun müzik öğretmenliği alanında denklik başvurusunda bulunması, bu kişilerin lisans derecesi müzik öğretmenliği denklik belgeleriyle Türkiye’de bu mesleği icra etmek ya da bir üst derecede eğitim almak istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5 ve 6’da üçüncü alt probleme ilişkin olarak, müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların mezun oldukları bir önceki eğitim kurumuna göre sayısal değerleri verilmiştir:

Tablo 5.Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Lisans Eğitimi Öncesi Mezun Oldukları Lise Derecesindeki Okullara Göre Dağılımları

Lisans Eğitimi Öncesi Yurt İçi ve Yurt Dışındaki Lise Derecesindeki Okullar	n (Yurt İçi)		n (Yurt Dışı)		n (Toplam)	
		%		%		%
Anadolu/Fen Lisesi Devlet	2	2,7	4	8	6	4,8
Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Lise Devresi	17		1	2	18	14,5
Endüstri Meslek Lisesi	3	4,1	1	2	4	3,2
Genel Lise (Düz Lise)	42	56,8	19	38	61	49,2
Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü	3	4,1	25	50	28	22,6
İmam Hatip Lisesi	1	1,4	0	0	1	0,8
Özel Lise	6	8,1	0	0	6	4,8
Toplam	74	100	50	100	124	100

Tablo 5’te müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların lisans eğitimi öncesi mezun oldukları lise derecesindeki okullara göre sayısal verileri sergilenmiştir. Bu verilere göre, yurt içi yurt dışı ayrımı yapılmaksızın verilen toplam sayılar incelendiğinde en çok %49,2 oran ile Genel Lise (Düz Lise), en az ise %0,8 oran ile İmam Hatip Lisesi mezunları olduğu görülmektedir. Lise eğitimini yurt içinde tamamlayanlar büyük oranla (%56,8) Genel Lise (Düz Lise)’lerden mezundur. Lise eğitimini yurt dışında tamamlayanların ise ağırlıkla (%50) Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümünden mezun olduğu görülmektedir. Yurt içindeki ve yurt dışındaki lise derecesindeki mezunların durumuna bakıldığında yurt dışı lise mezunlarının yurt içi lise mezunlarına göre eğitim kurumlarından müzik alanında örgün eğitim alarak bir üst derecede eğitim gördükleri fark edilmiştir. Yurt dışındaki müzik liselerinden mezun olanlar Türkiye’ye geldiklerinde buldukları İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden “Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerimizle eşdeğerdir” ibaresi bulunan bir yazı alabilmektedirler. Bu nedenle genel bir ifade altında toplamak amacıyla yurt dışındaki müzik liseleri de bu şekilde adlandırılmıştır.

Tablo 6. Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Yüksek Lisans Eğitimi Öncesi Mezun Oldukları Lisans Derecesindeki Üniversitelere Göre Dağılımları

Lisans Derecesindeki Yurt İçindeki ve Yurt Dışındaki Üniversiteler	n (Yurt İçi)		n (Yurt Dışı)		n (Toplam)	
		%		%		%
Devlet Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi/Güzel Sanatlar Fakültesi Lisans Devresi	26	86,7	25	100	51	92,7
Müzik Eğitimi ABD	2	6,7	0	0	2	3,6
Müzik alanı dışında Lisans programı	2	6,7	0	0	2	3,6
Toplam	30	100	25	100	55	100

Tablo 6’da müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların yüksek lisans eğitimi öncesi mezun oldukları lisans derecesindeki okullara göre sayısal verileri sergilenmiştir. Bu verilere göre, lisans eğitimini yurt içinde tamamlayanlar büyük oranla (%86,6) müzik alanında bir lisans programı (Devlet Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi/Güzel Sanatlar Fakültesi) mezunlarıdır. Lisans eğitimini yurt dışında tamamlayanların ise tamamı 25 kişi (%100) ile müzik alanında bir lisans programı mezunlarıdır. Tablo 6’da yurt içi yurt dışı ayrımı yapılmaksızın verilen toplam sayılar incelendiğinde (%92,73) oran ile Devlet Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi/Güzel Sanatlar Fakültesi mezunlarının büyük çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. %3,64’lük bir kesimin ise, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı veya Müzik alanı dışında herhangi bir Lisans programından mezun olduğu görülmektedir. Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından lisans derecesinde müzik alanından mezun olan denklik başvuru sahiplerinin çoğunluğunun, lise evresinde müzik eğitimi görmediği fakat bir üst derece olan yüksek lisans eğitimi için hemen hemen tamamı lisans derecesinde hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki müzik alanındaki eğitim kurumlarından mezun oldukları görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 7’de dördüncü alt probleme ilişkin olarak, müzik alanında denklik başvurusunda bulunanların eğitim gördükleri ülkelerin dağılımına dair sayısal oranlar açıklanmıştır:

Tablo 7. Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunanların Eğitim Gördükleri Ülkelere Göre Dağılımı

Ülke Adı	n (Lisans)	%	n (Yüksek Lisans)	%	n (Lisans ve Y.Lisans birlikte)	%
1.Almanya	9	7,2	13	24,1	22	12,3
2.Amerika Birleşik Devletleri	5	4	8	14,8	13	7,3
3.Avusturya	2	1,6	3	5,6	5	2,8
4.Azerbaycan	57	45,6	12	22,2	69	38,5
5.Belarus	2	1,6	0	0	2	1,1
6.Belçika	2	1,6	1	1,9	3	1,7
7.Birleşik Krallık	1	0,8	1	1,9	2	1,1
8.Bosna-Hersek	1	0,8	0	0	1	0,6
9.Bulgaristan	3	2,4	1	1,9	4	2,2
10.Fransa	3	2,4	1	1,9	4	2,2
11.Gürcistan	1	0,8	0	0	1	0,6
12.Hollanda	3	2,4	1	1,9	4	2,2
13.İsviçre	1	0,8	0	0	1	0,6
14.İtalya	2	1,6	5	9,3	7	3,9
15.Karadağ	1	0,8	1	1,9	2	1,1
16.Kazakistan	1	0,8	0	0	1	0,6
17.Kırgızistan	2	1,6	0	0	2	1,1
18.KKTC	6	4,8	0	0	6	3,4
19.Moldova	2	1,6	0	0	2	1,1

20.Norveç	0	0	1	1,9	1	0,6
21.Özbekistan	4	3,2	1	1,9	5	2,8
22.Rusya Federasyonu	8	6,4	1	1,9	9	5
23.Suriye	4	3,2	0	0	4	2,2
24.Ukrayna	5	4	4	7,4	9	5
Toplam	125	100	54	100	179	100

Tablo 7'ye göre yurt dışında lisans ve yüksek lisans derecelerinde müzik eğitimi alan denklik başvuru sahipleri en çok 69 kişi (%38,5) ile Azerbaycan'ı tercih etmişlerdir. Azerbaycan'ı sırasıyla 22 kişi (%12,3) ile Almanya, 13 kişi (%7,3) ile Amerika Birleşik Devletleri takip etmiştir. Veriler incelendiğinde, Azerbaycan'ın %45,6 oran ile lisans, Almanya'nın ise %24,1 oran ile yüksek lisans eğitimi için en çok tercih edilen ülkeler olduğu görülmektedir. Azerbaycan'ın müzik alanında eğitim için çok fazla tercih edilmesinin ve oradan mezun olanların Türkiye'de denklik başvurusunda bulunmasının nedenleri; ülkenin Türkiye'ye olan coğrafi konumunun kolay erişilebilir olması, Azerbaycan'da, Türkçenin lehçelerinden olan Azerbaycan Türkçesinin konuşulması, bu dillerin birbirlerine çok yakın olması ve böylelikle sosyal hayatın daha kolay yaşanması olarak açıklanabilir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 8'de beşinci alt probleme ilişkin olarak müzik alanında denklik başvurusunda bulunan ilgililerin mezun oldukları üniversitelere göre dağılımına dair sayısal veriler açıklanmıştır:

Tablo 8. Müzik Alanında Denklik Başvurusunda Bulunan Kişilerin Mezun Oldukları Üniversitelere Göre Dağılımı

Ülke Adı	Üniversite Adı	Öğrenci Sayısı	Yüzde
1.Almanya	Hochschule für Musik und Theater "Felix Mendelssohn Bartholdy" Leipzig	2	1,1
	Universität der Künste Berlin	3	1,7
	Hochschule für Musik und Theater München	2	1,1
	Staatliche Hochschule für Musik Trossingen	3	1,7
	Staatliche Hochschule für Musik Freiburg im Breisgau	1	0,6
	Hochschule des Saarlandes für Musik und Theater, Saarbrücken	1	0,6
	Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover	3	1,7
	Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Stuttgart	1	0,6
	Folkwang Universität der Künste	3	1,7
	Hochschule für Musik und Theater Hamburg	2	1,1
	Hochschule für Musik Detmold	1	0,6

2.Amerika Birleşik Devletleri	Berklee College of Music {Massachusetts}	3	1,7
	New York University {New York}	2	1,1
	Rider University {New Jersey}	1	0,6
	University of Miami {Florida}	1	0,6
	California State University {California}	1	0,6
	University of Memphis {Tennessee}	2	1,1
	Manhattan School of Music {New York}	1	0,6
	Carnegie Mellon University {Pennsylvania}	1	0,6
	Haute École Spécialisée de Suisse Occidentale	2	1,1
	William Paterson University of New Jersey {New Jersey}	1	0,6
3.Avusturya	Universität für Musik und darstellende Kunst Wien	1	0,6
	Universität für Musik und darstellende Kunst Graz	3	1,7
	AntonBruckner Privatuniversität	1	0,6
4.Azerbaycan	Nakhchivan State University	25	14
	Uzeyir Hajibayli Baku Music Academy	22	12,3
	Azerbaijan State Culture and Art University	14	7,8
	Azerbaijan National Conservatory	4	2,2
	Azerbaijan State Pedagogical University named after N. Tusi	1	0,6
5.Belarus	Belarus Maksim Tank State Pedagogical University	2	1,1
	Conservatoire Royal de Liège	1	0,6
	Erasmushogeschool Brussel	1	0,6
	Conservatoire Royal de Bruxelles	1	0,6
7.Birleşik Krallık	Royal College of Music {England}	1	0,6
	Royal Northern College of Music {England}	1	0,6
8.Bosna-Hersek	University of Sarajevo	1	0,6

9.Bulgaristan	Academy of Music, Dance and Fine Arts, Plovdiv	1	0,6
	State Academy of music "Pancho Vladigerov"	3	1,7
10.Fransa	Université Montpellier III	2	1,1
	Université de Nice - École Polytechnique de l'Université de Nice	1	0,6
	Ecoles Nationales de Musique (ENM)	1	0,6
11.Gürcistan	Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire	1	0,6
12.Hollanda	Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	1	0,6
	Hanzehogeschool Groningen	1	0,6
	Hogeschool der Kunsten Den Haag	2	1,1
13.İsviçre	Haute École Spécialisée de Suisse Occidentale	2	1,1
14.İtalya	Conservatorio di Perugia "Francesco Morlacchi"	1	0,6
	Conservatorio di Torino "Giuseppe Verdi"	1	0,6
	Conservatorio di Roma "Santa Cecilia"	2	1,1
	Conservatorio di Cuneo "G.F. Ghedini"	1	0,6
	Conservatorio di Bologna "Giovan B. Martini"	1	0,6
	Conservatorio di Trento "Francesco A. Bonporti"	1	0,6
15.Karadağ	University of Montenegro	2	1,1
16.Kazakistan	Kazakh State Women's Teacher Training University	1	0,6
17.Kırgızistan	Kyrgyz State Institute of Arts named after B. Beishenalieva	1	0,6
	Kyrgyz National Conservatory	1	0,6
18.Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	Doğu Akdeniz Üniversitesi	6	3,4
19.Moldova	Academy of Music, Theatre and Fine Arts	2	1,1
20.Norveç	Norwegian Academy of Music	1	0,6
21.Özbekistan	M. Ashrafiy State Conservatory of Tashkent	1	0,6
	Termez State University	1	0,6

	State Conservatory of Uzbekistan	1	0,6
	Tashkent State Institute of Arts and Drama	1	0,6
	Tashkent State Pedagogical University named after Nizami	1	0,6
22.Rusya Federasyonu	North-Caucasian State Institute of Arts	1	0,6
	St. Petersburg State Conservatory named after N.A. Rimsky-Korsakov	1	0,6
	Russian Academy of Music named after Gnesiny	3	1,7
	Kazan State Music Conservatory named after N.G. Giganov	1	0,6
	Moscow State Conservatory named after P.I. Tchaikovsky	2	1,1
	Moscow State Humanitarian University named after M.A. Sholohov	1	0,6
23.Suriye	Aleppo University	2	1,1
	Higher Institute of Music	2	1,1
24.Ukrayna	Kirovograd State Pedagogical Institute named after V. Vinnichenko	1	0,6
	Kirovograd State Pedagogical University named after V. Vinnichenko	2	1,1
	Chernivtsi National University named after YuriyFedkovich	1	0,6
	National Music Academy of Ukraine named after P.I. Tchaikovsky	2	1,1
	South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushinsky	3	1,7
	Toplam	179	100

Tablo 8'e göre müzik alanında denklik başvurusunda bulunan ilgililer Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya, Azerbaycan, Belarus, Belçika, Birleşik Krallık, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Fransa, Gürcistan, Hollanda, İsviçre, İtalya, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Moldova, Norveç, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Suriye ve Ukrayna'daki üniversitelerde eğitim görmüşlerdir. En fazla tercih edilen üniversitelerin Azerbaycan'da bulunan Nakhcivan State University (%14), Uzeyir Hajibayli Bakû Music Academy (%12,3) ve Azerbaijan State Culture and Art University (%7,8) olduğu görülmektedir.

Sonuç Ve Öneriler

Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllarda devlet olanaklarının elverdiği ölçüde, sınırlı sayıda öğrenci belirli programlarda öğrenim görmek üzere yurt dışına gönderilebilmekteydi. Bugün küreselleşme ve yükseköğretim alanında yaşanan

uluslararası düzeye erişme sayesinde çok daha fazla öğrenci yurt dışında öğrenim olanağına sahip olmaktadır. Yalnızca yurt dışında eğitim olanağına sahip kişi sayısı değil, bu kişilerin devam edecekleri programlar ve gidecekleri ülkeler anlamında seçenekleri de artmıştır.

Çağdaş ülkelerin olanakları ve küreselleşme sayesinde daha çok insanın yurt dışında eğitim olanağına sahip olması, yükseköğretimde uluslararası hareketliliği giderek artırmaktadır. Bu hareketlilik sadece eğitim ortamıyla sınırlı kalmamakta ayrıca öğrenci açısından farklı bir ülkede çalışma fırsatı yaratırken ülkeler açısından da nitelikli işgücüne katkıda bulunmaktadır. Farklı bir ülkede nitelikli işgücüne katılım söz konusu olduğunda, diplomaların başka bir ülkede tanınırlık ve denklik sorunu ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de de aynı durum söz konusudur. Yurt dışında eğitimini tamamlayıp diploma alanlar, T.C. ya da yabancı uyruklu olmalarına bakılmaksızın, Türkiye’de bir üst derece ile eğitim almak ya da çalışmak istedikleri takdirde diplomalarının tanınırlığı için denklik işlemlerini yaptırmak zorundadırlar. Ön-lisans, lisans ve yüksek lisans programlarına ait tanıma ve denklik işlemleri, Lizbon Sözleşmesi ve 2547 sayılı Kanunun 7/p maddesine göre hazırlanarak Yürürlüğe giren Yurtdışı Yükseköğretim Kurumları Tanıma ve Denklik Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılmaktadır. Doktora derece ve programlarına ait diploma denklik başvuruları ise Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (ÜAK) tarafından yapılmaktadır. Denklik işlemleri sürecinde, mezun olunan yurtdışı eğitim kurumundan alınan diploma, transkript vb. belgeler, farklı ülkelerin eğitim ölçütleri ve ilgili eğitim kurumunun Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınması dikkate alınarak incelenmektedir.

Bu çalışmada, yurt dışındaki eğitim kurumlarında müzik alanında lisans ve/veya yüksek lisans eğitimini tamamlayıp, denklik başvurusunda bulunan ve Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde bilgileri yer alan kişilerin durumu incelenmiş ve elde edilen verilerin dağılım bilgileri alt amaçlar doğrultusunda ortaya konmuştur. Bu bulgulara aşağıdaki paragraflarda değinilmiştir.

- Denklik Bilgi Yönetim Sisteminde yer alan bilgilere göre müzik alanında lisans derecesi denklik başvuru sahipleri, yüksek lisans derecesi denklik başvuru sahiplerinden sayıca fazladır.
- Müzik alanında lisans derecesi denklik başvurusunda bulunan kişilerin büyük bir çoğunluğu müzik öğretmenliği, piyano ve müzik/müzikoloji programlarından mezundur. Yüksek lisans derecesi için başvuranlar ise en çok keman, şan ve müzik/müzikoloji programlarından mezun olmuşlardır. En çok başvuru alanının müzik öğretmenliği olması yurt dışında eğitim alan denklik başvuru sahiplerinin Türkiye’de bu mesleği icra etmek ya da bir üst derecede eğitim almak isteyebilecekleri şeklinde yorumlanabilir.
- Müzik alanında denklik başvurusunda bulunanlar lisans eğitimi öncesi yurt içi ve yurt dışı ayrımı yapılmaksızın en çok Genel Lise (Düz Lise), en az İmam Hatip Lisesi mezunlardır. Lise eğitimini yurt içinde tamamlayanlar büyük oranla Genel Lise (Düz Lise)’lerden mezun olmakla beraber yurt dışında tamamlayanlar Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik Bölümlerinden mezunlardır.
- Müzik alanında denklik başvurusunda bulunanlar yüksek lisans eğitimi öncesi yurt içi ve yurt dışı ayrımı yapılmaksızın müzik alanında lisans programı (Devlet Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi/Güzel Sanatlar Fakültesi)

mezunlarının büyük çoğunluğu oluştururken, diğer başvuru sahipleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı veya Müzik alanı dışında herhangi bir Lisans programından mezun olmuşlardır. Lisans eğitimini yurt içinde tamamlayanlar büyük oranda müzik alanında bir lisans programı (Devlet Konservatuvarı/Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi/Güzel Sanatlar Fakültesi) mezunudur. Lisans eğitimini yurt dışında tamamlayanların ise tamamı müzik alanında bir lisans programı mezunudur. Yurt dışı lise mezunlarının ve yurt dışı lisans mezunlarının yurt içi lise ve lisans mezunlarına göre müzik alanında örgün eğitim alarak bir üst derecede eğitim gördükleri fark edilmiştir.

- Müzik alanında denklik başvurusunda bulunan ilgililer Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya, Azerbaycan, Belarus, Belçika, Birleşik Krallık, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Fransa, Gürcistan, Hollanda, İsviçre, İtalya, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Moldova, Norveç, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Suriye ve Ukrayna'da bulunan üniversitelerde eğitim görmüşlerdir. Bu ülkeler arasından yurt dışında müzik eğitimi alan lisans denklik başvuru sahipleri en çok Azerbaycan, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim görmüş olup Azerbaycan'da lisans, Almanya'da da yüksek lisans eğitimini tercih etmişlerdir.

- Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından müzik alanında lisans ve/veya yüksek lisans derecesinde mezun olup denklik başvurusunda bulunanların tercih ettiği üniversitelerin Azerbaycan'da bulunan Nakhcivan State University, Azerbaijan State Culture and Art University ve Uzeyir Hajibayli Baku Music Academy olduğu ortaya çıkmıştır. Azerbaycan'ın müzik alanında eğitim için çok fazla tercih edilmesi ve oradan mezun olanların Türkiye'de denklik başvurusunda bulunması; Azerbaycan'ın Türkiye'ye olan coğrafi konumunun yakınlığından dolayı ülkeler arası giriş çıkışların kolay olması, Azerbaycan'da Türkçenin lehçelerinden olan Azerbaycan Türkçesinin konuşulması ve bu dillerin birbirine çok yakın olması sebebiyle sosyal hayatın daha kolay yaşanması nedenleriyle açıklanabilir.

Araştırma kapsamındaki veriler ışığında sunulan öneriler:

- Bu araştırmada denklik başvuru mevzuatı hakkında kapsamlı bilgi verilmiş ve müzik alanında başvuru yapmış kişilerin eğitim durumları ile ilgili sayısal veriler ortaya konmuştur. İleriki araştırmalarda farklı alanlara ait denklik başvuruları hakkında çalışmalar yapılabilir.

- Müzik alanında eğitim alan uluslararası öğrencilerin durumunu (yurt dışında eğitimi tercih etme nedenleri, eğitim süreçleri hakkında görüşleri vb.) içeren çalışmalar yapılabilir.

- Müzik alanında denklik belgesine sahip olan kişilerin istihdam durumları ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Açıkgöz, Ö. (2018). *Yurt Dışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik El Kitabı*. 1. Baskı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- American Council on Education (2011) *Accredited Institutions of Postsecondary Education*. 1. Edition (April). Washington, DC: American Council on Education.
- Arkalı Olcay, G. ve Nasır, V. A. (2016), Yükseköğretimde uluslararasılaşma: En çok öğrenci alan ülkeler ve Türkiye perspektifinden 1999-2013 yıllarına bakış. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(3), 288-297.
- Ataunal, A. (1994) 21. yüzyıla girerken eğitim. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 111-116.
- Çini Şimşek, Derya (2018) Müzik inkılabında bir uygulama; Musiki Muallim Mektebi'nden, Ankara Devlet Konservatuvarı'na. *The Journal of Academic Science*, 6(82), 241-251.
- Mevzuat Bilgi Sistemi (2018). Yükseköğretim kanunu. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> adresinden erişildi.
- Özdemir, S. M. (2011). Toplumsal değişme ve küreselleşme bağlamında eğitim ve eğitim programları: kavramsal bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 85-110.
- Özer, M., Gür, B. S. ve Küçükcan, T. (2011). Kalite güvencesi: Türkiye yükseköğretimi için stratejik tercihler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 59-65.
- Saraç, Y. (2018). *Yurt Dışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma ve Denklik El Kitabı*. 1. Baskı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Şahin, M. ve Duman, R. (2008/Bahar-Güz). Cumhuriyetin yapılanma sürecinde müzik eğitimi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 7(16-17), 259-272.
- Şişman, M. (2017). *Eğitim Bilimine Giriş*. 17. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- T.C. Resmi Gazete (2018). Yurtdışı yükseköğretim diplomaları tanıma ve denklik yönetmeliği. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/12/20171205-4.htm> adresinden erişildi.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı (2018). Avrupa bölgesinde yükseköğretimle ilgili belgelerin tanınmasına ilişkin sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve millî eğitim, kültür, gençlik ve spor ile dışişleri komisyonları raporları. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1036m.htm> adresinden erişildi.
- Yıldırım, S. (2005). *Eğitim amacıyla yurt dışına gönderilen öğrenciler (1940-1970): prosopografik bir çalışma örneği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2018). ENIC/NARIC. <http://www.yok.gov.tr/web/uluslararasi-iliskiler/enic-naric> adresinden erişildi.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2018). *Tanıma ve Denklik Mevzuatı*. 1. Baskı. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Tanıma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı